

Klerikalci in delavstvo.

Ob priliki neuspele trboveljske stavke so se pokazali klerikalci zopet v pravi luči. Klerikalec je po svojem bistvu dvorezen. On hoče moč duhovščine, a tega javno ne sme reči, zato govori o veri in o interesih ljudstva. Med delavci pridiguje nekaterim, posebno nepoučenim, o veri, drugače pa o tem, kako bo pomagal delavstvu.

Istočasno je navzgor ponižen in se prilizuje vladi. Ko so delavci v Trbovljah, zapeljani od komunistov, stavkali, je prišel v vse revirje opetovano v imenu SLS poslanec g. K r e m ž a r, ki je obenem urednik «Slovenca», in je strahovito šuntal. Pravil je, da ves svet drži z delavci, posebno pa vlada. Obetal je pomoč SLS.

Ravno takrat so klerikalni poslanci lazili okoli vlade in ji pripovedovali, da so stavko uprizorili moskovski anarhisti, da je stavko treba zatreti in da naj se le klerikalni delavci uvažujejo. In tako je vlada seveda še bolj trdno stala proti stavki.

Ko so delavci že pešali in je vsak pamenten človek videl, da je vsak dan nadaljnje stavke zločin na delavcih, je isti g. K r e m ž a r v imenu SLS v Kočevju, Trbovljah in drugod zatrjeval, da je zmaga delavstva že gotova. Razlagal je, da Trboveljska družba na svoje stroške daje vozariti par vagonov premoga po železnici, samo da bi izgledalo, kakor da ima dovolj premoga. In reveži delavci so mu verjeli.

Kje je zdaj g. K r e m ž a r? Kje je pomoč SLS? Kje je denarna podpora, ki so nam jo doborejeni duhovniki obetali? Izdajalcev zdaj ni blizu. Vendar njihovi eksponenti rujejo naprej. Šuntajo, da nikar mnogo delati, samo da bi nezadovoljstvo bilo čim večje.

Klerikalci so medtem ščuvali po vsej deželi, naj se cene živil zvišajo. Oni so že v Beogradu bili za zvišanje železniških tarif, zdaj pa še ščuvaljo kmetsko ljudstvo, naj zvrne ta novi davek in še dvakrat več na delavca konsumenta. Med kmeti toži SLS, da so cene živil prenizke, med delavci pa toči krokodilove solze radi draginje.

Ali ni delavstvo teh pijavk že sito? Ali jih nismo še dovolj spoznali? Ali ni sramota za nas, da bi med nami komandiral kakšen kaplan ali njegov hlapec? Delati naj gre v rudnik, namesto da pobira biro, pa bo kmalu drugače govoril! Delavci, vrzite vsakega agitatorja SLS brez usmiljenja čez prag!

Radikalni režim proti delavskim interesom.

Samoradikalna vlada nam je prinesla že dosti slabega, a še ni konec njenih nezaželjenih darov. Sedaj je sklenila, da se odpravi več ministrstev, med temi tudi ministrstvo za socialno politiko. Ta skrajno reakcionarni čin nam kaže, da je radikalcem socialni čut popolnoma neznan.

Nismo proti znižanju števila nepotrebnih ministrstev, a jasno mora biti vsakemu modernemu Evropejcu, ki čuti socialno, da bi med temi ministrstvi pod nobenim pogojem ne smelo biti ministrstvo za socialno politiko. Medtem, ko bi se to ministrstvo odpravilo, pa bi še nadalje obstojali dve popolnoma nepotrebni ministrstvi, kakor ministrstvo za vere in ministrstvo za pošto in brzojav. Slednje ministrstvo, ki ga celo bivša Avstro-ogrska ni poznala, bi se moglo prav lahko združiti z ministrstvom za promet. Istotako je z ministrstvom za šume in rude, ki bi se moglo združiti z ministrstvom za poljedelstvo in vode.

Navajeni smo že sicer na to, da od radikalne vlade ne pride nič dobrega, ali tako reakcionarnih naklepov se doslej tudi od radikalcev nismo nadejali. Sicer bo o tej odpravi sklepala še narodna skupščina, toda režimska večina bo skoro gotovo tako zaplesala, kakor bo vlada zažvižgala.

Delavstvo mora sedaj poskusiti vse, da se ne izvrši ta naklep, čemer bi počasi mogle slediti še odprave drugih ustanov, neobhodno potrebnih za delovne sloje, kakor delavskega zavarovanja, osemurnega delovnika itd. Radikalci bi pač bili zmožni storiti tudi to, ako se ne strašijo niti odprave socialnega ministrstva.

Danes vidimo jasno razloček med samoradikalno vlado in prejšnjo koalicijsko, v kateri je imel ministrstvo za socialno politiko dr. Z e r j a v, ki je ob lanskem pomanjkanju živil uspešno vodil akcijo proti druginji. Tako smo imeli lani kljub slabi letini nižje cene nego so letos pri dobri letini in pri prilično isti vrednosti našega denarja, kakor je bila lani.

H koncu pa moramo ponovno zapeti staro pesem, da so nam klerikalci prinesli samoradikalno vlado. Forej tudi tem se imamo zahvaliti za radikalno, delavskim interesom nasprotno politiko.

Nekaj o delavskih zdravnikih.

(Dopis.)

Zdravniški poklic je nesporno eden najbolj spoštovanja vrednih poklicev; ima najtežje socialne naloge, zahteva žrtev, kjer in kakor bi jih niti ne slutil, in zahteva neizmerne požrtvovalnosti od tistega, ki se mu posveti. Tudi delavci znamo ceniti težki zdravniški poklic.

Res pa je, da so tudi na tem polju izjeme, ki ne delajo časti ne sebi ne svojemu poklicu in ki škodujejo delavstvu in bolniški blagajni. Huda beseda nam sili na pritožbo v konkretnem slučaju, ki ga tu navajamo.

V Ljutomeru imamo za ves okraj enega samega zdravnika za bolniško blagajno, in sicer dr. Herica. Mož je zmožen ordinirati samo ob osmih zjutraj. Ako ga iščeš kesneje, gorje ti. Svojo bolezen, rane in bolečine si lahko ohladiš ob njegovem temeljitem zmerjanju. V takem stanju ti pove, da nima časa, da nima uradnih ur, in ne ve pri tem, da znamo tudi delavci prav dobro čitati na nje-

govi tabli, kdaj so v resnici določene uradne ure. Gospod doktor bi moral biti prav za prav vesel, da sploh kdo pride k njemu, ker ima v privatnih ordinacijah premalo posla. Naj bi se držal vsaj svojih dopoldanskih uradnih ur.

Pa tudi predaleč je do njega iz vasi okrog Križevcev. Kako naj hodi bolan človek po dve do tri ure in tudi več v oddaljeni Ljutomer k neprijaznemu gospodu, ko je še za zdravega človeka težko, posebno pozimi in v jesenskem dežju, in ko imamo v domačem kraju zdravnika, do katerega ni težko priti in se vse drugače zavzame za bolnika; tudi je že mnogim pomagal brezplačno! Upamo, da bo upoštevala bolniška blagajna našo zahtevo in ne bo pustila naš še nadalje trpeti v takih razmerah, ki se niti opisati ne dajo tako, kakor jih moramo žal občutiti.

Tudi delavcu je potrebna izobrazba.

Glede splošne ljudske izobrazbe naša država daleko zaostaja za zapadnimi državami. Zlasti se mi ne moremo primerjati z Anglijo ter njenim treznim, izobraženim in razumnim delavstvom.

Izobrazba šele pripravi človeka do treznega premisleka. Zato vidimo v vseh kulturno visoko stoječih državah trezne delavske stranke, ki se ne vdajajo neizvedljivim fantastičnim idejam. Vse te države komaj poznajo komunistična gibanja, ki uspevajo le v državah z nevednimi in zapuščenimi ljudskimi množicami.

Najlepši dokaz za resničnost te naše trditve je ravno Rusija, katere široke ljudske množice so zelo zaostale in nevedne. Ni se čuditi, da so med takim nerazsodnim narodom našle odmev lepe, raj na svetu obetajoče besede, zlasti, ker je ruski narod pod carjem silno trpel. Boljševiškega režima se je ruski narod tako veselil, da je spočetka skoro razočaranje in spoznanje, da je treba tudi pod boljševiki trpeti za vsakdanji kruh.

Carizem je tlačil ruski narod, toda boljševiki tudi niso prinesli odrešenja. Narod ni imel svobode pod carjem, a je tudi nima pod boljševiškim režimom. Nekaj stotin boljševiških voditeljev komandira in gorje onim, ki si drznejo biti drugega mišljenja.

Če bi bile ljudske množice v Rusiji na tako visoki stopinji izobrazbe, kakor so v Angliji, ne bi kar na slepo in brez premisleka sprejele komunističnih nauk. Trezno premišljajoč človek ne vzame vsake svetle kovine za zlato.

Zato pa, delavci, izobrazujmo se, tudi politično, da nas ne bodo mogli slepariti ne eni ne drugi. Ker nam ljudska šola premalo nudi, vzemimo sami iz lastne volje v roke poučno čtivo. V tem pogledu pa je treba, da «čujemo vse zvonove», kajti drugače lahko zopet nasedemo krivim prerokom. Kaj pa je danes vabljivejše in zapeljivejše kakor so komunistični in tudi socialistični nauki! Komunistični apostoli obljubujejo delavstvu raj na

zemlji, a ko ti zavladajo, raja ni, temveč še nasprotno, stanje delavstva se poslabša, kar nam dokazuje vzgledi Rusije, prejšnje boljševiške Madžarske in prejšnje socialistične Avstrije. Razmere delavstva v Avstriji so se zboljšale, ko je padel socialistični režim. Isto velja za Madžarsko in v gotovem oziru celo za Rusijo, ko so pričeli boljševiški viditelji spoznavati svoje pogoje.

Torej samoizobrazba, da nas ne bodo varali krivi preroki. Snujmo lastne knjižnice, uprizarjamo večere s predavanji in debatami. Manjka nam mnogokaj tudi v drugih, ne samo političnih pogledih. Ne slepo zateleban tavanje za raj obetajočimi apostoli, nego izobrazba je tisti lek, ki bo med delavstvom ustvaril trezno razmišljanje, na podlagi katerega so edino podani pogoji za zboljšanje našega stanja in za doseg vseh pravic, ki gredo delavcu trpinu.

Dopisi.

IZ ZAGORJA. Ko je zadnjič «Jutro» po zasluzi okrtalo zagorski trifolij, ki ga sestavljajo klerikalci, nemčurji in anarhisti okoli «Vesne», je zašumelo po Zagorju. Vsak poznavalec razmer je odobral, da se je posvetilo v to gavranovo gnezdo, ki delavcem škoduje na vseh straneh. Kaj veže to pisano družbo? I kaj pa drugega kakor sovraštvo napram Jugoslaviji. Toži se po rajni Avstriji Mihelčiču, SLS in tudi komunisti bi radi spet peli «Gott erhalte». To zagorsko gnezdo mržnje do našega naroda je treba razgnati. Delavci! Kako morete misliti, da ljubi nemčur milijonar delavca Slovenca berača? In kako morete količkaj verjeti raznim Ranzingerjem in farovškim podrepnikom, ki se tope masti in vina, za delavce pa jim nič ne ostane. Pa tudi od bomb in hujskanja ne moreš skuhati nobene večerje. Oklenimo se naše «Unije»!

IZ RAJHENBURGA. Po nesrečni stavki je med delavstvom tukajšnjega rudnika Rešanja zavlada velika ogorčenost proti zapeljivcem, ki so delavstvo okradli za mezde stankovnih dni. Kdo nam bo to povrnil? Mogoče klerikalni zveličarji, ki so nas hujskali?

IZ KRIŽEVCEV PRI LJUTOMERU. (Neprijetne zanimivosti.) Komaj smo se otresli

ravnatelja Reicha, ki si hladi sedaj svojo vročo kri pred preiskovalnimi sodniki v Mariboru, je dobila opekarna radgonske občine «vrednega» naslednika, dičnega Drago Seliškarja. Kakor se vidi iz njegovega poslovanja, mu niso znani zakoni o zavarovanju in zaščiti delavcev. Povedati mu moramo, da so v Jugoslaviji minuli tisti časi, ko so si različni ravnatelji dovoljevali napram delavstvu marsikaj. Predvsem omenimo, da se ne moremo, nikakor strinjati s tem, da bi gospod ravnatelj odpuščal delavstvo kar na debelo iz svojih privatnih vzrokov in jim kot opravičilo navajal njihovo nesposobnost, da jih ne potrebuje itd. Tako je odpustil 31. avgusta 18 delavcev z navedbo, da nima zanje dela. V resnici mu ni dišalo to, ker so tisti delavci «preveč» izobraženi in znajo ceniti svoje sile, pomen organizacije in samoobrambe. Po preteku 14 dni je sprejel na delo novih 14 delavcev. Ne vemo sicer, ali bodo ti popolnoma po njegovem okusu. Drug primer je nastopen: 24. avgusta je odpustil nekega delavca na licu mesta od dela, ker je baje polomil tri remice. Odpustil ga je brez vsake odškodnine, dasi obstoji zakon 14dnevne odpovedi. Da bi še bolj opravičil svoje postopanje, je obdolžil dotičnika, da je polomil 30 remic. Kar se tiče raznih poškodb, ki jih «zakrivijo» nekateri, ki so v ravnateljevi nemilosti, bodi povedano po izpovedbi vsega delavstva, ki je dobro informirano o stanju strojnega aparata tovarne, da je vse zastarelo, radi česar ni nič čudnega, če temu ali onemu nesrečniku odpove kak stroj. Kako «visoko» srčno kulturo si je pridobil naš g. ravnatelj Seliškar, dokazujejo nastopna dejstva: Dva delavca sta bila odpuščena iz podobnih vzrokov, kakor smo jih navedli zgoraj. Obenem jima je bilo odpovedano stanovanje. Dotičnika sta si prizadevala mnogo in preveč, da bi dobila kako streho vsaj za svojo družino. Žal, se jima to ni posrečilo. Radi tega jima je ravnatelj zapretil, da jima da izrgati iz njunega stanovanja okna in vrata, da jih na ta način prepodi. Na to, da ima eden od teh še dojenčka, se ravnatelju ne zdi umestno ozirati. Da pa bo slika njegovega postopanja še bolj popolna, pripominjamo, da tovarna prav nič ne potrebuje omenjenih stanovanj, ker ima za eventualno potrebo na razpolago še popolnoma proste

prostore. Po vsem tem se ne čudimo, da stoji zelo na slabih nogah tudi ravnateljeva morala. Nimamo v mislih hinavsko-farizejske morale kakšnih Marijinih devic, marveč moralo, ki jo mora uvaževati vsak socialno misleč in čuteč človek. Ne bomo se spuščali globlje pri tem vprašanju. Za danes navedemo samo to, da dekleta, ki so mu izročena v nadzorstvo, niso varna pred njim. Do sedaj sta izkazana dva precej težka slučaja, ki smo jih že javili na pristojno mesto in zaradi katerih se je moral gospod Seliškar minulo soboto zagovarjati. Želimo, da bi bili rešeni tega in vseh njemu podobnih «odličnjakov», zlasti ker g. Seliškar ni niti strokovno izobražen kot bivši financar. Mnogo «lepega» bi se še dalo povedati o slavnem našem ravnatelju, a prihranimo to za druge čase. Čedno družbo mu dela radgonski nadzornik Lančič, prav malo zaostaja načelnik Karel Mavrič in še nekateri drugi. Da bo bolj zaleglo in pa, da dosežemo kar smo upravičeni zahtevati, smo javili grehe vseh teh gospodov na pristojna mesta, da jim malo izprašajo vest in naložijo tudi primerno pokoro. Najbolj si pa želimo, da jih ne bi bilo nikdar več nazaj.

Državna borza dela.

Pri vseh državnih borzah dela v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v tednu od 16. do 22. septembra dela 248 moških in 128 ženskih delovnih moči. Delodajalci so iskali 148 moških in 114 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 125.

Promet od 1. januarja do 22. septembra t. l. izkazuje 36.329 strank, in sicer 16.607 delodajalcev in 19.722 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo 10.958.

Dela iščejo:

Pri Državni borzi dela v Ljubljani: vrtnarji, steklar, kovači, stavbeni in strojni ključavničarji, železostugarji, zlatar, mehaniki, elektromonterji, mizarji, kolarji, žagar, sedlarji, krojači, čevljarji, peki, knjigovezi, mesarji, prekajevalci, plačilni natakhar, kuhar, zidarji, vodovodni instalater, tesarji, tiskarski strojnik, strojniki, kurjači, trgovski sotrudniki, ekonom, ekonomski pomočnik, delo-

R. S.:

Kazen.

X.

Janko Lipar je bil najlepši fant med vsemi osmošolci njegove gimnazije. To so mu radi priznali njegovi tovariši, pa tudi mestna dekleta so bila istega mnenja. Ni bil bojazlivec, kot bi sodili po njegovem zadnjem obnašanju proti lepi Katinki, bil pa je nad vse previden in pameten dečko in to ga je tudi rešilo. Nikomur ni pripovedoval o svojih čuvstvih in nagnjenjih, nikomur ni zaupal, tudi najboljšemu prijatelju ne, da se je seznanil poblize z gospodično Katinko in da se shaja z njo ponoči na njenem prijaznem vrtu. Ker je na njegovo željo molčala tudi Katinka, ni v vsem mestu nihče izvedel, da si je poiskala novo žrtev med dijaki. Žrtev? Ne! Janko je bil prvi, ki ni postal njena žrtev, dasi je preživel z njo mnogo, mnogo lepih, prepovedanih uric. Kajti Janko je bil res mož na svojem mestu. Pri učenju ni zaostajal, bil je še vedno med prvimi kakor poprej. V gostilne ni zahajal; doma se je marljivo učil in v šoli je bil vedno resen in pazljiv. Na izprehod je šel šele takrat, ko je že storil svojo dolžnost. S Katinko ni naredil nobenega koraka podnevi; nihče ga

ni videl, da bi bil kedaj govoril z njo — po nači pa je prav rad pohitel na njen vrt, toda samo takrat, ko je bil popolnoma prepričan, da ga nihče ne more zasačiti. Pa tudi preveč sentimentalen ni bil. Rad jo je imel in rad jo je videl, bil pa je lahko tudi brez nje. Ni zdihoval, ni pesnikoval, ni se premetaval po postelji, ni pisaril zaljubljenih neumnosti, ni postopal okoli oglov in ljubosumno prežal na njo; pri učenju je mislil na učenje, pri delu na delo; pri Katinki pa je bil človek: prijazen, vesel in vedno temperamenten...

Katinka je kmalu spoznala, da ga ne bo nikoli dobila popolnoma v svojo oblast, pa ga je imela vseeno rada. Še vesela je bila, da je vendar našla človeka, ki ima nekaj viteškega ponosa v sebi, ki ne pozna zdihovanja in solz in ki se obvlada celo v najsrčnejših trenutkih.

Janko je imel prijatelja; bil je njegov sošolec; pisal se je Stanko Deset in deklice so pripovedovale med seboj, da rad pogleduje za lepo Skalarjevo Milko. V njegove črne kodre in lepe žive oči so bile zaljubljene vse in tudi Katinki je bil fant zelo všeč. Včasih se je na tihem celo vprašala, katerega izmed obeh bi lahko imela rajši: ali Jankota ali Stankota.

Stanko je bil vprav nasprotnega značaja kot Janko. Bil je tih, miren in plah. Pred žgocimi Katinkinimi pogledi je kar bežal kot srna pred lovcem, zato ga tudi nikoli ni mogla dobiti v pest. Nekoč se je pošalila, da se ji zdi, da bi bil zmoežen igrati vlogo sramežljivega egiptovskega Jožefa in Janko se ji je smejal na ves glas, prijatelju pa tega le ni hotel povedati. Zdelo se mu je, da govori iz njenih besedi užaljeni egoizem...

Na koncu leta sta napravila oba maturo z odliko. In ko sta odhajala iz mesta, ju je spremljalo dvoje ljubečih src: Katinka je žalovala, ker je bila prepričana, da je Janko sedaj zanjo izgubljen in da je za vedno konec njunih lepih sestankov; Skalarjeva Milka se pa ob ločitvi ni mogla utolažiti, kot bi slutila, da se izvoljenec njenega srca ne povrne nikoli več...

Obe sta imeli prav: Janko je odšel na visoke šole in se je pozneje večkrat kaj rad spominjal prelestnih noči, prečutih in presanjanih ob Katinkini strani, k njej pa se ni vrnil nikoli več... Stanko pa se je odpovedal vsemu posvetnemu in vstopil v semenišče.

* * *

vodja špirituoznih izdelkov, predelavec za izdelovanje drož, gradbeni risar, risar narodne ornamentike, poslovodja lesne stroke, kontorist praktikant, trgovski potnik, skladiščnik, nadzorniki delavcev, sollicitator, pisarniške moči, sluge, hišniki, čuvaji, kontoristinje, vzgojiteljice, trgovske sotrudnice, restavracijska blagajničarka, natakarike, šivilje, gospodinje, delavke, perice, vajenci, vajenke in drugi.

Pri Državni borzi dela v Mariboru: hlapci, dekle, gospodinje, viničarji, ekonom, drvarji, rudarji, vrtnarji, kamnoseki, orodna kovača, podkovski kovači, železostrugarji, stavbna ključavničarja, strojni ključavničarji, kleparji, ključavničarji za tehtnice, monterji, mizarji, kolarji, sodarji, žagarji, usnar, sedlarji, krojači, šivilje, perice, čevljarji, knjigovez, mlinarji, peki, mesarji, natakarike, natakarike, hotelske sobarice, kuharji, slikarji, tesarji, tovarniški delavci, tovarniške delavke, strojniki, sluge, trgovski sotrudniki, vzgojiteljice, kuharice, služkinje, sobarice, trgovske sotrudnice, kontoristinje, pomožni delavci, delavke, kočijaži, pisarniške moči, vajenci, vajenke.

Pri Državni borzi dela v Ptuj: ekonom, gozdar, lovec, hlapci, viničarji, rudar, rudarski nadpaznik, lončar, kovač, ključavničarji, mizarji, kolar, sedlar, krojači, čevljarji, klobučar, knjigovez, mlinar, pek, slaščičar, mesar, laborant, zidar, tesar, strojniki, kurjači, šoferji, tovarniški delavci, sluga, vratar, trgovski sotrudnik, skladiščniki, dniarji, voznik, pisarniške moči, bolničar, frizerka, natakarike, sobarica, blagajničarka, strojepiska, pisarniške moči, služkinje, vajenci, vajenke itd.

Pri Državni borzi dela v Murski Soboti: kovači, trgovski pomočniki, kuharice itd.

V delo se sprejmejo:

Pri Državni borzi dela v Ljubljani: kleparji, mizarji, žagarji za vodno žago, žagar za venecijansko žago, žagarji gateristi, krojači, čevljarji, čevljar delovodja, ščetar, klobučar, prekajevalec, sodavičar, natakarike, pleskarji, potnik za kravate, otroška varuhinja, natakarike, služkinje, kuharice, vajenci itd.

Leta so tekla in naša Katinka je bila še vedno dekle. Odrastla je že deklinskim letom, toda na njenem obrazu, na njeni zunanosti ni bilo opaziti, da se je začela starati. Izgledala je še vedno tako kot takrat, ko je bila stara šestnajst let. Vsakdo, kdor je ni poznal iz mlada, bi ji prisojal dokaj let manj, kot jih je imela v resnici. K temu so pripomogle v prvi vrsti mladostne, elegantne toalete, ne malo pa tudi razna sredstva, ki se jih prav rade poslužujejo ženske njene vrste in starosti.

Tudi njeno srce je bilo še vedno mlado. Še vedno je hrepenelo po veselju in vživanju in s svojo lepoto, katere ji ni mogel nihče odrekati, ter s svojim samozavestnim in rafinirano preračunanim nastopom je omamila še marsikaterega neprevidneža. Še vedno pa je je najbolj vleklo v družbo mladih, neizkušenih golobradcev, s katerimi se je seveda lahko igrala po svoji volji. Najrajši je imela take, ki so bili precej mlajši od nje, dobro vedoči, da so slepo orodje v njenih rokah. Za starejše ni marala, čeprav se ji je večkrat hotel kateri malo približati.

Po študentih se je še vedno rada ozirala, dasi je imela z njimi tako slabe izkušnje, vendar pa je bila odločena, da ne prične z nobenim več intimnejšega razmerja. Saj je že za-

Pri Državni borzi dela v Mariboru: hlapci, dekle, viničarji, majarji, drvarji, rudarji, vrtnarji, steklar, kovači za nože, sekire, lopate, cepine, motike, obratovodja kovaškega obrta, podkovski kovači, kotlarji, kovobrusači, železostrugarji, ključavničarji za tehtnice, mizarji, sodarji, kolarji, jermenarji, lakirarji vozov, čevljarji, mlinarji, poslovodja za mizarstvo, slikarji, dimnikarji, zidarji, strehokrovci, pisarniške moči, šivilje za perilo, vzgojiteljice, natakarike, vajenci, vajenke itd.

Pri Državni borzi dela v Ptuj: pristavi za posestvo, viničarji, hlapci, rudarji, lončarji, kovači, kolarji, sodarji, pletarji, sedlarji, jermenarji, hišni hlapci, vajenci, vajenke, kmečke dekle, sobarice, služkinje itd.

Pri Državni borzi dela v Murski Soboti: mizarji, kuharice itd.

Naši zapiski.

+ **Tudi socijalisti se bojijo komunistov.** Pred kratkim se je vršil v Beogradu kongres jugoslovanskih socijalistov. Posebno veliko se je govorilo o odnošajih napram komunistom in je bila večina mišljenja, da ne kaže stopiti s komunisti v zvezo, ker so imeli do sedaj z njimi slabe izkušnje.

+ **Denar raste in draginja,** skoro bi rekli, tudi, ali pa vsaj ne pada, kakor bi bilo pričakovati zaradi zboljšane vrednosti našega denarja. Seveda, če se povišujejo davki tam, kjer nam podražujejo življenske potrebe, če se povišujejo železniške tarife, ne more priti do padanja cen. Take so razmere pod radikalskim režimom, katerega zastopniki v Sloveniji se izdajajo ponekod celo za delavske apostole. Radikalci in z njimi klerikalci, ki so pomagali, osrečiti nas s samoradikalno vlado, nas bodo res rešili trpljenja na tem svetu.

Doma in po svetu.

* **Zborovanje zagrebske delavske zbornice.** Zagrebska delavska zbornica je imela te dni sejo, na kateri se je pečala z vladnim načrtom za rudniški zakon. Sklenilo se je, da se skliče o tem predmetu anketa, na katero se povabijo zastopniki vseh strokovnih orga-

nizacij. Dalje se je na seji razpravljalo tudi z odredbami ministrstva za socijalno politiko o podaljšanju delovnega časa. Zbornica je sklenila proti tem odredbam oster protest.

* **Stavka čevljarjskih pomočnikov v Ljubljani.** Po daljšem mezdnem gibanju so stopili ljubljanski čevljarjski pomočniki 29. septembra v stavko, ker se njihovim zahtevam ni ugodilo.

* **Konec stavke krojaških pomočnikov na Dunaju.** Po 14dnevni stavki so se krojaški mojstri vdali in zvišali mezde za 25 do 30 odstotkov. Kakor se poroča, je sedaj v mezdnem gibanju delavstvo konfekcijske industrije. Prišlo bo najbrže do stavke.

* **Zanimivi podatki o delavskih mezdah v raznih državah.** Mednarodni urad dela je objavil uspehe svojih dosedanjih raziskovanj, tičočih se delavskih mezd v raznih državah. Po dejanski vrednosti mezd se dele države, od katerih so zbrani podatki, v tri skupine: v države, v katerih je vrednost delavskih mezd višja nego pred vojno, potem v države, kjer je enaka, in končno v države, kjer je manjša. V prvo skupino spadajo predvsem države, ki so bile med vojno nevtralne. V drugo skupino spadajo: Velika Britanija, Francija, Belgija, Italija, Zedinjene države, Kanada in Južna Amerika. V tretji skupini se nahajajo: Nemčija, Avstrija in Bolgarija. Kam spada naša država, nam, žal, omenjeni urad ne pove, ker nima zadevnih podatkov.

* **Nezgode pri delu v lanskem letu.** Središnji inspekciji dela je bilo tekom lanskega leta prijavljenih 2715 nezgod pri delu, od tega 100 smrtnih.

* **Draginja.** Moka se je v Ljubljani zopet nekoliko podražila in cene mesu so še vedno enako neznosne. Pa ni povsod enako s cenami. V Celju n. pr. se dobi meso za nad 30 odstotkov ceneje nego v Ljubljani. Pa zato ni celjsko meso nič slabše kakor ljubljansko, ki ga je včasih sama trta in kost, kakor da je od prastarih živinčet. Pa kaj, saj niso delovni sloji za nič drugega na svetu, kakor da na njihov račun dobro živi gornjih deset tisoč.

* **Poslancem je dobro,** ker so si te dni zvišali dijete (dnevnice) kar na 300 dinarjev. Seveda, draginja je velika in je bilo to povišanje poslanskih plač neobhodno potrebno, čeprav ima država malo denarja, tako da se

rila vse, da ga obdrži v tej veri. Hodila je z njim na izprehod; vabila ga je na sestanke podnevi in ponoči; peljala ga je na svoj vrt, na svoj dom in mu postregla s piškoti in drugimi sladkarijami. Mabila ga je s sladkimi besedami in ga dražila z vsemi umetnostmi v ljubezni izkušene ženske. Zalagala ga je tudi z denarjem, ki ga je imela vedno zadosti.

Ubogí kadet je bil tako zaljubljen, da je kar brenčal. Bil je prepričan, da ga ima tudi ona rada, dasi mu je včasih malo ponagajala. Katinka pa je to naredila namenoma, dobro vedoči, da ga še bolj priklene nase, ako vzbudi v njegovem srcu čut ljubosumnosti. Zato mu je včasih prav rada pripovedovala, da lazi za njo neki bančni uradnik, da jo nadleguje z ljubezenskimi ponudbami novi faktor v mestni tiskarni, in da se zanima zanjo tudi neki trgovski nastavljenec, ki je prišel pred kratkim iz Ljubljane in ki je dal sporočiti, da bi se rad takoj poročil z njo. Seveda pa ga je vedno, ko je videla, da postaja ob takem pripovedovanju nemiren, lepo pobožala po laseh in mu zagotavljala «Toda jaz ne maram za nobenega! Samo ti si moj!»

Zaljubljeni kadet ji je verjel.

(Dalje prihodnjč.)

Zaljubljeni kadet ji je verjel.

(Dalje prihodnjč.)

Zaljubljeni kadet ji je verjel.

(Dalje prihodnjč.)

4
bo moralo iz ozirov štedljivosti opustiti celo socialno ministrstvo. Tako se dela z denarjem, državni uslužbenci pa stradajo, da se jim sveti skozi želoдец.

Razno.

× **Stroški za vzdrževanje vojaštva.** Znano je, da stane vzdrževanje vojske mnogo denarja. Tako stane Kanado vsak vojak letno 28.750 frankov. Kanada namreč nima stalne vojske, temveč samo plačnike, ki opravljajo službo za dobro plačo. Drugo mesto zavzema Anglija, ki izda za vsakega vojaka letno 20.000 frankov. Kitajski vojak stane državo letno 15.000 frankov, švedski, kubanski in holandski nekaj nad 10.000 frankov. V državah, kjer imajo stalno vojsko, izdatki za posameznega vojaka niso tako veliki, ker tudi nimajo take plače kakor najeti vojaki. Na Japonskem in v Italiji pride na enega vojaka 6000 frankov letno, v Franciji in Belgiji okrog 5000 frankov, v Jugoslaviji, Nemčiji in Bolgariji okrog 1300 frankov letno. Rekord pa ima Turčija, ki je mnenja, da vojaku ni treba ničesar. Zato stane njo vojak samo 200 frankov letno.

× **Potresno leto.** Po groznem potresu na Japonskem se sploh kar vrstijo potresi zdaj tu zdaj tam. Tako je bil močan potres v Indiji, posebno pa te dni na Formozi, ki je poleg ogromne materialne škode zahteval tudi mnogo človeških žrtev. Večji potres je bil poleti v Španiji, ki pa ni zahteval človeških žrtev. Zadnje dni se je tudi v Dalmaciji treslo. Potresni sunki niso napravili nobene škode in so povzročili samo strah med prebivalstvom.

Začetki rimske strahovlade.

Izročitev Kristovega namestništva Petru se je glasom svetega pisma po Matevžu (16. poglavje) zgodila z besedami: «Ti si Peter, to je skala; na tej skali bom sezidal svojo cerkev in peklena vrata je ne bodo premagala. In dal ti bom ključne od nebeškega kraljestva. Vse, kar boš zvezal na zemlji, bo zvezano

tudi v nebesih; kar pa boš na zemlji razvezal, bo tudi v nebesih razvezano.» Nasprotniki trdijo, da so te poetične besede bile v evangelij vstavljene šele pozneje in da jih Krist ni izgovoril. Dokazujejo pa to tem lažje, ker evangelijev niso napisali oni ljudje, katerim se pripisujejo, temveč mnogo pozneje po ustnem izročilu, po pripovedovanju poedinih mož.

V ostalem pa tudi mnogi, ki verjamejo, da je Krist te besede rez izgovoril, tolmačijo to vseskozi drugače, ter pravijo, da je Krist z njimi mislil samo na vero, nikakor pa na apostola Petra ali pa na kako cerkev. Sama cerkvena učenika Jeronim in Avguštin navajata, da je Krist s temi besedami mislil samega sebe. Origines piše, da je «vsak učenec Jezusov skala, na kateri so sezidani cerkveni nauki». «Ako pa se hoče z vso silo prepričati — piše Origines dalje —, da je Bog samo na Petru utemeljil svojo cerkev, kaj naj se potem šele trdi o Jezusovem ljubljencu Janezu in o vsakem drugem apostolu? Ali so bili edino Petru izročeni ključni do nebeškega kraljestva, vsi ostali blaženci pa naj bi bili ostali brez njih? O, nikakor, temveč vsi apostoli in učenci Kristovi niso bili nič slabše skale kakor Peter...»

Enako modruje tudi Ciprijan (umrl 258), ko pravi: «To, kar je bil Peter, so bili sigurno tudi ostali apostoli. Vsi so imeli enake časti in enako oblast. Vsakemu pastirju je poverjen en del hleva, v katerem on vlada in upravlja, neodgovoren nikomur razen edino Bogu». Ambrozij (umrl 397.) piše o Petrovem vodstvu cerkve: «Noben posameznik ni dobil ključev, temveč le cela cerkev, Peter je samo simbol, slika cerkve, ako se o njem trdi: «Dajem tebi», kar so tudi vsi ostali prejeli. Sveta apostola Peter in Pavel zavzemata častno mesto med vsemi apostoli. Kateri je od njih večji, ni gotovo. Jaz mislim, da sta oba enaka v časti, ker sta enaka tudi v trpljenju.» Papež Gregor I., ki je gotovo poznal ta evangelij, gre še dalje in pravi: Pavel je po spreobrnjenju postal poglavar naroda, ker je dobil vrhovno oblast v svoji cerkvi.» Oni, ki trdijo, da Gregor I. ni rekel teh besed, se sklicujejo na to, da so te besede v protislovju proti samemu Jezusu,

ki je vedno in povsod govoril o enakosti vseh med seboj. Celó, ko graja farizeje in pismarje, ker se dajo nazivati «rabijem» (učiteljem), zabranjuje svojim učencem, da se dajo po komurkoli tako nazivati, ker je samo eden med njimi učitelj, in to je on, Krist, dočim so oni le bratje. Enako jim zabranjuje, da bi nazivali kogarkoli za očeta, ker je samo eden njihov oče, a ta je v nebesih.

(Dalje prihodnjič.)

Tovariš, ali si že plačal članarino? Če nisi, stori takoj! Ali si kaj prispeval za tiskovni sklad „UNIJE“?

Manufakturna zaloga

Ivan Gabrič

Maribor, Vetrinjska ulica 2

nudi po najnižjih cenah manufakturno blago, kakor vsakovrstno in najboljše blago za ženske in moške, nadalje vsake vrste platno za perilo, druke, kretone, svilene rute, cefir, hlačevine, sploh vse potrebščine za krojače in šivilje.

OSET ANDR., Maribor

trgovina z deželnimi pridelki
Aleksandrova cesta 57. Telefon 88.

Zaloga sena, slame, ovsa, koruze, zdroba, krompirja, opeke, galice, sadja, lesne volne, drv, premoga, cementa itd.

SLAVENSKA BANKA, d. d., ZAGREB

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra cesta 24.

Del. glavnica Din 50,000.000.— in rezerve preko Din 12,500.000.—.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Šabac, Vršac, Wien I., Augustinerstrasse 8.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agenciji:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijaciji:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka, d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.